

Зміст

<i>Передмова</i>	5
<i>Вікторія Штенура. Найкращий кінь у світі. Рік Сатани</i> ..	7
<i>Розділ 1</i>	7
<i>Розділ 2</i>	23
<i>Розділ 3</i>	35
<i>Розділ 4</i>	50
<i>Розділ 5</i>	66
<i>Розділ 6</i>	77
<i>Розділ 7</i>	91
<i>Розділ 8</i>	107
<i>Розділ 9</i>	133
<i>Розділ 10</i>	145
<i>Валерія Малахова. Третя клямка</i>	171

Анотація

Вікторія Штенура

«Найкращий кінь у світі. Рік Сатани»

1666 рік. Люди з жахом очікують на появу Сатани, а сирота-підпасич Устим мріє козакувати на Січі... Якось уранці стається диво: він знаходить у степу неймовірно прекрасного бойового коня, який коштує купу грошей. Поруч із конем – загиблий власник, і записка, яка заповідає майно тому, хто поховає тіло. Але заповітне бажання парубка здійснюється зовсім не так, як уявлялося. Адже цей чудовий аргамак належав особі з вельми лиховісною репутацією... На парубка чекають шалена мандрівка Диким Полем, несподівані написи на землі та пригоди, зав'язані на реальні історичні події козацької доби. Хлопцеві доведеться розгадати чимало загадок і впевнитися, що всеосяжне Зло таки існує. І це зовсім не містичний біблійний Диявол!

Валерія Малахова

«Третя клямка»

У дім казкаря приходять мисливиця – фахівчиня зі знищення небезпечних істот. У помічники вона просить одного з синів – і чомусь саме того, який, за вибором батька, не має наслідувати казкарське ремесло! Аж виявляється, що мисливиці якраз потрібні місцеві казки – за їхньою допомогою вона збирається знайти причину загадкових смертей у тутешніх лісах. Герою доведеться усвідомити багато про власний талант і навколишній світ, а ще – зрозуміти, що він живе у дуже, дуже дивній місцевості!

Вікторія Штенура

*Найкращий кінь у світі.
Рік Сатани*

1

Я ніколи раніше не бачив такого коня. І коли уздрів – спочатку подумав, що він мені наснився.

Певно, я прокинувся від тупоту. Коли розплющив очі, побачив, що вже досвіток. Над степом висів туман, і ще навіть не цвірінькали жайворони. Вівці лежали трохи віддалік, притулившись одна до одної, наче кошлатий сірий килим. По той бік догорілого багаття гучно хропів дід Трохим. А трохи далі, між ним і вівцями, в рідкому серпанку туману стояв кінь. Чорний, як ніч. Наче витинанка з фарбованого вугіллям паперу.

Я розгублено кліпнув. Очікував, що мара зникне, але ні. Це справді був кінь! Живий! Онде повернув до мене голову й наставив вуха. Ступив уперед і тихенько форкнув.

Але звідки він тут? Як підійшов настільки тихо, що навіть не загавкали пси?

Я обережно відсунув світку, якою накривався вночі, й сів. Кінь дивився на мене, але не тікав. До нього було кроків зо двадцять. Тепер я побачив, що на ньому немає ані вуздечки, ані сідла. І що це не кострубатий степовий бахмут, як наші чабанські коники, а кривий бойовий огир. Схоже, східної породи, справжній аргамак. Навіть у тумані було добре видно абрис довгих ніг, гнучкої тонкої шиї й виточеної голови.

Першою моєю думкою було гукнути діда й хлопців. Але побоявся, що від галасу кінь утече. Та якщо взяти мотуза, тихенько підповзти й упіймати...

Аргмак стояв і дивився просто на мене. Як живе втілення заповітної мрії.

Так, я давно про це мріяв, ще змалечку: знайти в степу кинутого бойового коня. Як мало не кожен сирота, котрий пасе чужі вівці – і, певно, пастиме довіку, бо не має у цім світі нікого й нічого. Скільки разів, лягаючи спати, я просив Божу Матір послати мені коня! Бодай якогось! Хоч шкапину – аби мала цілі ноги й була не запалена! Тоді б я міг записатися до війська і нарешті покинути це осоружне чабанування! Стати вояком, а не злиденним наймитом!

Загалом я не гордий, міг би податися й до піхоти. Якби був не кульгавий. Довгі піші переходи моя покалічена нога б не витримала. Та з конем – то інша справа!

Скільки разів мені це снилося ночами! Що я йду степом – і тут!.. Щоразу прокидався в сльозах, розуміючи, що це лише сон.

Коли подорослішав – сподіватись припинив. Бо це все одно, як мріяти відшукати схований харцизький скарб. Бойові коні нічийними не бувають: навіть якщо господар загине, завжди знайдуться спадкоємці. А купити такого я не міг і мріяти. Навіть літній бахмутик із напівстертими зубами коштує як два воли, а кривний румак – як шість чи навіть вісім. Я ж не мав не те що вола, а й навіть кози.

Тож й тепер, дивлячись на це чорне диво, розумів – він не нічийний. Просто, мабуть, утік. Але якщо я його зловлю і поверну господареві, то, мо', зароблю якусь копійчину. А перед тим трохи покатаюся на справжньому бойовому огирі...

Я обережно, намагаючись не шарудіти, взув чоботи – бо швендяти степом босоніж і наступити на гадюку дурних нема. Повільно, без різких рухів посунувся до куреня. Майнула гадка взяти вуздечку когось із наших бахмутів, та я її одразу відкинув: хтозна, чи оголів'я підійде на таку довгу пику, і чи огир дасться себе загнудати? Тож витягнув згорнутого мотуза й навпомацки зав'язав петлю. Відламав окраєць від паляниці, загорнутої в рушник. І лише тут спало на думку:

а чого зайда не пішов до наших коней, які паслися з іншого боку куреня? Нащо стовбичить саме тут?

Та як спало, так і пропало. Треба не голову сушити, а справу робити.

Поки я копирсався, кіню так і стояв, дивився на мене уважно, але без остраху. Та коли я підступився майже впридул – повернувся і зробив кілька кроків убік. Я спинився й лише тепер відчув, як шалено калатає серце.

– Кось-кось... сті-і-ій... кш-ш-ш...

Божечку, який він гарний! Більший, ніж здавався з відстані, з вузькою, виточеною, трохи горбоносою мордою. Весь суціль чорний, мов крук, лише з невеличкою білою плямкою на лобі. Коли випростав довжелезну шию, то глянув на мене згори з такої висоти, що я б і до голови не дострибнув.

От тільки вилиску на його вороній шерсті не було. Тьмяні цятки засохлого мила й пороху вкривали всю шию й тулуб, ніби огир довго й безупинно гнав чвалом і лише нещодавно обсох. На спині вирізнялась скуйовджена пляма, що лишилась на змокрілій шерсті від пітника.

– Косю... на хлібця, ану...

Армак неквапно потягся до моєї руки. Змахнув губами шматок із долоні з такою швидкістю, що я аж здригнувся – здалося, що хапне разом із пальцями. Жуючи, втупився в мене великими, уважними вишнево-карими очима. Ніби придивлявся – що то за дрібнота метушиться.

Я витягнув із кишені другий шматочок і трохи відступив. Вільною рукою розгорнув петлю, ховаючи її за ногою. Зараз кіню потягнеться за наступним частунком, і тоді...

Та дзуськи! Румак глянув на мене мало не насмішкувато. Стріпнув головою, повернув і неквапно рушив ступою повз отару кудись у степ. Я розлючено заскреготів зубами, та що було робити? Бігти за нашими конями, щоб підманити його або наздогнати верхи? Дурна затія – бахмутики його вочевидь не цікавили, а якби він поскакав геть, то наздогнати б не спромоглися.

Навіщо я погнався за ним? Мабуть, від упертості й відчаю. Сподівався, що коли він зупиниться, таки зможу якось підманити.

Невдовзі й курінь, і отара зникли за горбом. Витолочена вівцями трава лишилась за спиною. Попереду заколихались пасма тирси. Вже зовсім розвидніло, туман сів на землю, і трава взялась рососою так, що аж до обрію здавалась сивою. За конем лишався темний слід, а мої штани швидко промокли майже по матню. Та я не зважав. Бо він був уже близенько. Ступав собі, не обертаючись. Ніби вже звик, що я чалапаю назирці. Ще трохи – й зможу накинути мотуза...

Важко сапаючи, я видерся на горбок – добре, хоч трава тут була нижча, більше каміння й піску. Втер рукавом піт, глянув униз – і побачив під одноманітним сіро-зеленим схилом барвисту пляму.

Людина!..

Серце сполохано стріпнулось у грудях, і я гепнув рачки раніше, ніж устиг щось роздивитись. Але кінь не зупинився – рушив схилом униз, і я чув, як його підкови клацають по каменях. Побачив згори, як він підійшов до чоловіка, що спав на піску. Став поряд, а тоді обернув голову й знову глянув у мій бік.

Я обережно порачкував. Звівся на коліна, ладний якнайшвидше тікати, поки чолов'яга не прокинувся. Але трохи затримався.

Бо розгледів два оперені шпичаки від стріл, що стирчали з його спini.

Напевне, вже не прокинеться...

* * *

– Мабуть, їхав до нас, – пробурчав дід Трохим, поглянувши з висоти горба на тіло, що залякло на піску в улоговині. – Та не доїхав.

– Але встиг розсідлати й розгнуздати коня, – зауважив Ілько, котрий тяг за дідом заступа. – Навіщо?

– Щоб ніхто не спіймав. Певно, відчув, що помирає, – старий похмуро перехрестився. – А коник нічогенький...

Та раптом змовк. Примружився з-під кушавих сивих брів, роздивляючись вороного аргмака, який понуро стояв неподалік мертвого господаря. Й зовсім іншим, дивно рипучим голосом проказав:

– Хлопці, стійте!

– Га? – Ілько заточився на горбку та стиха лайнувся.

– Цить! Ані руш! – гримнув дід. Закляк, спантеличено жуючи губами. А тоді майже пошепки пробурмотів: – Стійте тут! Зачекайте!

Я спантеличено поглянув на Ілька. Він – на мене. А тоді обидва витріщились на дідову спину, що поволі віддалялася схилом.

Старий, спираючись на ціпка, спустився до западини. Обережно, наче кіт довкола пастки, обійшов небіжчика на деякій відстані, не наближаючись ані до нього, ані до коня. Трохи постояв, нахилившись і роздивляючись обличчя, якого нам видно не було. А тоді повернувся, знову обійшов мерця по колу і подряпався до нас. Я помітив, що мармиза в нього аж скам'яніла.

Опинившись нагорі, дід махнув нам рукою.

– Ходімо геть!

– Куди? – я аж остовпів. – Ми ж... хотіли поховати...

– Устиме, стули пельку! – старий люто зиркнув на мене й цюкнув по землі дрюком. – Знаєш, хто це такий?

– Ні...

– Іван Крук. Химородник і чорнокнижник. Помилуй Господи його пропащу душу! – дід поквапом перехрестився. – А отам – бач?

– Що?

Трохим боляче захопив мене за плече твердими маслакуватими пальцями і розвернув.

– Очі роззяв! Бач, біля нього трава порізана і викладена гемонськими знаками? Хтозна, що він наворожив перед смертю! Не можна його ані ховати, ані торкатись, ані навіть

близько підходити! Зрозумів? Бо, може, здуру відкриєш ворота Пекла! Ти ж пам'ятаєш, який зараз рік? Звір-Антихрист чатує, щоби здобути владу на Землі!

Я роздратовано набурмосився.

Люди ще із зими наче показалися. Тисяча шістсот шістдесят шостий рік від Різдва Христова попи об'явили добою диявола, адже три шістки, як сказано в Писанні – це «число Звіра».

Чимало старих із нашого села гайнули на прощу до монастирів, очікуючи на кінець світу. Були такі, що навесні навіть не зорали свої поля – бо якщо Земля невдовзі загине, нема чого клопотатися. Навіть мій дядько, котрий ніколи не переймався божественним, напровсяк почав молитися кілька разів на день та змушував це робити всіх дітей.

А дехто, не сподіваючись потрапити до Царства Божого, щодня цмолив самогон та чекав, коли земля під ним розверзнеться. Ходили чутки, що на Гетьманщині навіть почали палити вільдом.

Однак минуло вже понад пів року, а Сатана не приходив. Тож більш передбачливі господарювали, як і раніше. Мовляв, поки той кінець світу настане, треба щось їсти. Вівці цього року добре окотилися, і роботи чабанам додалося.

– Діду, – злостиво зауважив я, – що Антихристові робити тут, у степу? Він має спокушати людей, а кого тут спокушати? Овець? Чи жайворонів? Воно якщо десь і з'явиться, то в містах, де велелюдно...

– Цить, нечестивцю! Це диявол забрав душу свого слуги!

– Здається, душу цього чоловіка забрали оті дві стріли. Якби це був диявол, він би не потребував зброї. Висотав би ту душу з тіла, та й квит.

– Як не знаєш, то не варнякай!

– Ото наче ви знаєте! В монастирі був я, а не ви! Сатана лишає по собі щось попалене. А тут нічого такого немає.

– Устиме! – старий аж затрусився з люті. – Не пащекуй, бо колись тобі вкоротять твого нечестивого язика! Я кажу – не чіпати цього мерця! Та й по тому!

– Але ж... А кіню?

– Така ж гемонська почвара! То не кіню, то мо', сам Люципер у кінській подобі!

– Гм... Але Сатана і Люципер – то одне й те саме! Якщо він увійшов у коня, то, виходить, служив цьому чоловікові. Але навіщо самому Князеві Темряви прислуговувати першому-ліпшому чорнокнижнику? Це йому не по чину. У нього повнісінько важливіших справ. А якби...

– Ти сьогодні стулиш пельку чи ні?! – дід заволав так, що аж зірвався на хрип. – Тебе для чого надсилали до монастиря? Вчитися славити Господа нашого! А не метляти язиком і богохульствувати! Добазикаєшся до того, що й самого чорти вхоплять! Звісно, Нечистий не сам сидить у коні, надіслав якогось біса. Але що від цього змінюється? Ходи геть! Зараз отару відгонимо подалі...

Я розгублено ступив за ним. Поглянув на гайворонів, що вже почали кружляти довкола. І зупинився.

– Діду... то якось негідно! Хто б там ні був той чоловік, але ж він братчик. Видно по вбранню. Не по-християнськи його кинути воронам і лисам. Навіть якщо його душа в пеклі, тіло належить землі. Як не поховати, то невпокоєна душа блукатиме. Нам таке казали в монастирі. Навіть самогубців, непрощених грішників, і то ховають...

Та не доказав – аж зойкнув, коли дід підскочив та влупив мені по крижах дубцем.

– Що ти там знаєш? І твої монастирські теж! Сидять собі за мурами та лоби оббивають! Нечистої сили одвіку не бачили! І ти – теж мені, книжник голопупий! Ходи вже!

Я відскочив. Ще раз озирнувся на мерця. На чорного коня, що стояв нерухомо й сумовито дивився на нас. Наче хотів сказати: «Отакі ви, люди...»

В грудях раптом здійнялась холодна хвиля люті й упертості.

Я не знав, чи чиню вірно. Але ноги вже самі понесли до Ілька.